

KRITINIO MĄSTYMO GEBĖJIMAI

- **Interpretavimas:** gebėjimas suvokti ir nustatyti įvairių reiškinių, situacijų, duomenų, faktų ir pan. reikšmę
 - **Kategorizavimas** – gebėjimas suvokti ir formuluoti kategorijas tam, kad būtų galima suprasti, aprašyti ir apibūdinti informaciją; aprašyti patirtis, apibūdinti situacijas, įvykius, kad būtų galima juos kategorizuoti; klasifikuoti duomenis, radinius, nuomones naudojantis tam tikra schema.
 - **Reikšmingumo atkodavimas** – informacinio turinio išaiškinimas, atpasakojimas nustatant reikšmes, įsitikinimus, vertybes, nuostatas ir pan. įvairiuose tekstuose – grafiniuose, naratyviniuose, paveiksluose, skaičiuose ir t. t.
 - **Reikšmės išsiaiškinimas** – perfrazavimas, analogijų pateikimas, dviprasmybių atmetimas.
- **Analizavimas:** sąsajų tarp teiginių, faktų, konceptų, nuomonių ir pan. nustatymas:
 - **Idėjų tyrinėjimas** – sąvokų nustatymas, palyginimas, problemų nustatymas.
 - **Argumentų atskleidimas** – ar nuomonė, išvados yra argumentuotos.
 - **Argumentų analizė** – kokia argumentų kokybė: ar jie pamatuoti, pagrįsti, yra pakankamai įrodymų, kokia argumentų struktūra – argumentavimo grandinė.

Co-funded by
the European Union

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein. Project number: 2023-1-LT01-KA220-ADU-000153426

KRITINIO MĄSTYMO GEBĖJIMAI (tęs.)

- **Vertinimas** – gebėjimas vertinti nuomones, teiginius, faktus ir pan.:
 - **Teiginių vertinimas** – ar jie patikimi, remiasi įrodymais; teiginių vertinimas tam tikro konteksto atžvilgiu; teiginių teisingumo ir patikimumo vertinimas atsižvelgiant į įvairias patirtis, situacijas ir pan.
 - **Argumentų vertinimas** – ar jie remiasi dedukcija, ar indukcija; ar nėra silpnų vietų, ar nėra klaidingų, abejotinų argumentų; kokio stiprumo argumentai, kokios informacijos trūksta, ko dar reiktų papildomai.
- **Išvadų darymas** – būtinų elementų išvadoms daryti nustatymas; kokie yra spėjimai, hipotezės, kokios galimos daromų išvadų pasekmės:
 - **Pagrįstumo tyrinėjimas** – prielaidų, reikalingų tam tikrai informacijai pateikti, išgryninimas, informacijos aktualumo nustatymas, prieš pateikiant išvadas.
 - **Alternatyvų numatymas** – įvairių galimų problemos sprendimų alternatyvų formulavimas, prielaidų ir pasekmių formulavimas).
 - **Išvadų darymas** – apsisprendimas, kuo remtis darant išvadas, nustatyti argumentų logiką ir jų stiprumą ir atitinkamai formuluoti išvadas, numatyti, kurios išvados turi būti patiprintos, kokių atsisakyta, ir pan.

KRITINIO MĄSTYMO GEBĖJIMAI (tęs.)

- **Paiškinimas** – gebėjimas argumentuotai paaiškinti savo sprendimus, nuomonę – kuo tai paremta:
 - **Rezultatų konstatavimas** – kruopštus ir aiškus pateikimas bei paaiškinimas.
 - **Procedūrų pagrindimas** – nuoseklus sprendimų priėmimo kelio paaiškinimas.
 - **Argumentų pateikimas** – paaiškinti sprendimų priežastis, galimus prieštaravimus.
- **Savireguliacija** – tai savistaba ir iš jos išplaukiantis savęs pataisymas:
 - **Savęs tyrinėjimas** – kuo paremtas mąstymas ir sprendimai, savo mąstymo prielaidų nustatymas, kas jam daro įtaką, kokia motyvacija, vertybėmis, nuostatomis remiasi sprendimai.
 - **Savęs pataisymas** – savo mąstymo ir veiksmų keitimas, priežasčių šalinimas.

Co-funded by
the European Union

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein. Project number: 2023-1-LT01-KA220-ADU-000153426

KRITINIO MĄSTYMO NUOSTATOS

- **Intelektinis kuklumas** – nesigiriama savo žinojimu.
- **Intelektinis savarankiškumas** – nepasiduodama kitų įtakai, mąstoma savarankiškai.
- **Intelektinė drąsa** – nebijoma išreikšti nepatogias mintis, eiti prieš srovę.
- **Intelektinis ištvermingumas** – įveikti sudėtingas intelektines užduotis.
- **Intelektinė empatija** – stengiamasi suprasti kitų mąstymą ir sprendimus.
- **Integralumas** – netaikomi dvigubi standartai – mąstoma vienodai visose situacijose.
- **Pasitikėjimas pagrįstumu** – polinkis remtis įrodymais.
- **Atvirumas** – sau ir kitiems, kitokiems požiūriams.
- **Sąžiningumas** – įvertinant samprotavimus, šališkumą, nuostatas, baimes.

Co-funded by
the European Union

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein. Project number: 2023-1-LT01-KA220-ADU-000153426

